

LAGALAG NA

Kasintahan

ANG lumang libingan sa nayon ng Bambang, bayan ng Bulakan, ay pinagdumugan ng makapal na tao upang gawin ang pag-aalaala sa kanilang mga patay. Sarisari ang kani-kanilang mga dala na pahiyas at pampalamuti—mga bulaklak na sariwa at mga bulaklak na papel, mga maliliit at malalaking kandila, mga kurus na tabla at kawayan na ang iba'y may mga pintura at ang mga iba'y wala, mga ilawang maliliit at malalaki at kung anu-ano pang pahiyas na mga kulatintihgin ng mga babaing nagkaisip at tumanda sa mga nayon at kabukiran.

Bago pa makipaghalikan ang malamlam na takipsilim sa mga abuhing alapaap at sa mga luntiang damo o palayan sa paligid-ligid ng libingan ay nagkasiksikan na ang mga bata, mga kadalagahan at kabaguntauhan, mga matatandang-lalaki at babae na nagyayaut-dito, ang karamiha'y nangingilid sa mga puntod, ang

iba'y tumatahak sa ibabaw ng mga libing na walang gayak at hindi nalinis, habang ang iba pa ay nagsisindi na ng mga kandila.

Sa pinakadulo at sa gawing kaliwa ng nasabing libingan ay may isang puntod na mabuti ang pagkakaayos, sa mga paligid ay may mga paso ng halamang nagsisipamulaklak, may isang korona ng sariwang bulaklak na nakasabit sa malaking kurus na may mga titik na "Lagalag Na Kasintahan." Sa masusing pagmamasid ay hindi noon lamang iniayos ang nasabing puntod kundi matagal nang inaalaan ng masisinop na kamay. May labindalawang malalaking kandila sa buong paligid na ang mga ningas ay nagsisipagtimpalak na pinapagaspas ng malamig na hangin. Sa malas ay

mawiwika na rin na sinadya ang pagkakabukod ng libing na yaon, sapagka't hiwalay sa mga puntod na karaniwang nagkakadikit-dikit na pinamamagitanan ng masinsin at mahahabang damo na hinahati namán ng maliit na lagusang sa pook na yaon humahangga. Mula sa mga damuhang yaon ay naghuhunihan ang maliliit na hayop na kung minsan ay gumagawa ng mahihinang kaluskos.

Subali't ang isang babae at isang batang lalaking mag-dadalawang taong gulang lamang ay waring hindi natitigatig sa kanilang pagkakaupo sa isang hapag na kawayan sa may paanan ng puntod at nawiwiling nagmamasid sa mga bulaklak na nakalatag sa ibabaw ng libing. Nakadamit ng itiman ang babae at sa ulo'y nakapindong ang isang alampay na itim din na bahagya na lamang naglalantad ng kanyang maputing balat at ng mga malalamlam na matang katulad na nagsisipag-antok na bituin.

Ang babaing yaon na bahagya pa lamang nakalalampas sa dalawampung taong tag-araw ay ki-

Sa Puso Ni Rustica Ay Malaon Nang Patay Ang Kanyang "Lagalag Na Kasintahan" Kung Kaya't Ipinagpatayo Niya Ng Isang Puntod

lala sa tawag na Rustica del Pan, nguni't hindi siya katutubo sa nayon ng Bambang, kundi siya'y nanirahan na lamang doon at nagtayo ng isang patahian ng mga damit-babae na sapagka't mahusay naman ang kanyang pagtabas ay hindi naglipat-buwan at nagkaroon ng maraming suki. Ang kanyang bunsong si Roberto ay isang taon pa lamang noon, na sa dahilang magandang bata, ay kinatutuwaan naman. Isa sa mga suki ni Rustica ay si aling Rosa na maykaya naman sa buhay at tanyag na angkan sa nabanggit na nayon. Ito ay malimit magtungo sa patahian ni Rustica at kung mataunang maraming ginagawa ang kanyang dinalaw ay si Roberto naman ang linalaro at kinahuhumalingan.

Nang may ilang buwan na ngang naninirahan si Rustica sa Bambang ay may nagsasabing isa siyang mabait at masayang bala at may nagpapalagay namang nagkaanak siya sa pagkadalaga at siyang tumakas sa kanyang mga magulang upang ikanlong ang kanyang kahihyan. At sa dahilang ang karikitan ni Rustica ay hindi pangkaraniwan ay may mga binata ring nagsipaghandog sa kanya ng pag-ibig, subali't wala siyang tinanggap na isa man doon, at ang kanyang palaging itinutugon ay "si Roberto na lamang ang mamahalin ko".

Nguni't ang ipinagtaka ng mga taga-nayon ay ang pangyayaring nang makaraang "todos los santos" ay nakita-kita na lamang nila si Rustica na naggagayak ng isang puntod at nang itanong sa kanya kung kaninong libing yaon ay wala siyang isinagot kundi doon "nalalagak ang pag-ibig ng isang lagalag na kasintahan."

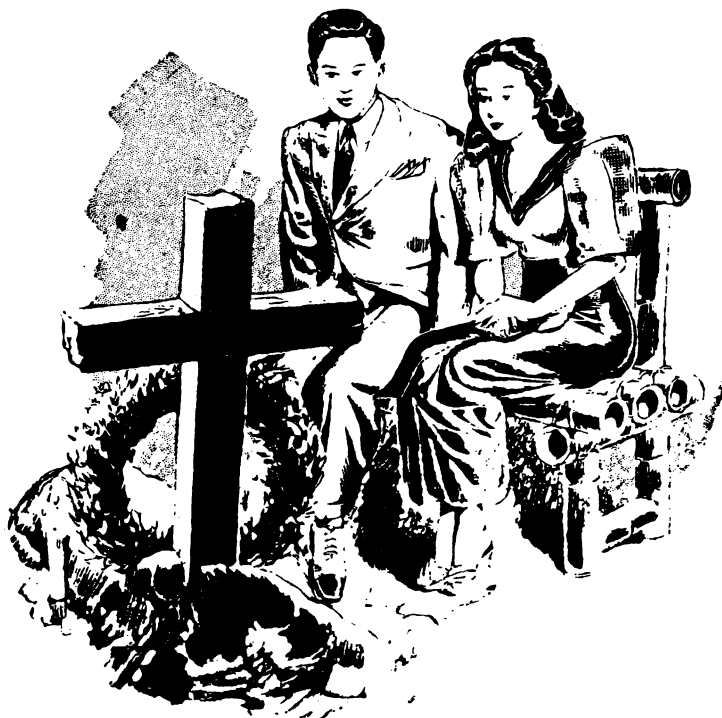
Mula noon ay nakikita minsan isang linggo si Rustica at ang kanyang anak na dumadalaw at naglalagak ng bulaklak sa nasabing puntod. Tinamnam niya ng mga halamang nagsisipumulaklak na nakalagay sa paso ang mga paligid ng libing at inaalas niya ang mga damong doon ay tumutubo. Nagkaroon ng mga bulungbulungan tungkol sa mahiwagang lihim na ginagawa ni Rustica na kung bakit nag-aayos siya ng puntod gayong halos natitiyak nila na wala namang nakalibing doon. Ang kanilang pagtataka ay lumalo nang mabasa nila sa kurus ang mga salitang "Lagalag Na Kasintahan", kaya't may nakapaghinalang si Rustica ay isang sawimpalad sa pag-ibig.

Hanggang diyan ang lamang ang kanilang nalalaman tungkol sa katauhan ni Rustica del Pan, nguni't ang hindi nila natatalos ay kung ano ang kasaysayan ng buhay at pag-ibig nito at kung sino ang tinawag niyang "Lagalag Na Kasintahan."

Labingwalong Mayo pa lamang siya noon nang makilala niya si

Cecilio sa isang malaking sayawan at koronasyon ng mga nagtapos sa pagtabas. Si Rustica ay isa sa mga tumanggap ng katibayan sa pagkamodista at sinabugan siya ng maraming bati at papuri. Si Cecilio ay nagpakita agad ng paggiliw sa dalaga at sa buong panahon ng kanilang pagsasayaw ay inihayag ng binata ang kanyang pag-ibig. Gayon na lamang ang pagkakimi ni Rustica, nguni't ang matatamis na pananalita at ang makisig na tindig ni Cecilio ay siyang nagkatulong na lakas upang mabatubalani rin ang da-

at hingin ang katuparan ng sumpa ni Cecilio ay nawala na lamang at sukat ang binata. Maraming linggo at buwan ang ipinaghintay ni Rustica sa pagbabalik ng kanyang irog hanggang sa isang gabi ay tumakas na rin siya upang ikanlong ang iluluwal na bunga ng kanyang pagkakasala. Umiwas siya sa magiging ngitngit at parusa ng kanyang mga magulang at tumakas siya sa magiging sumbat ng lipunang kanyang ginagawanan. Sa isang maliit na tahanan sa labas ng Maynila siya napakitungoy, nguni't pagkaraan pa ng

Umupo silang magkapiling sa lukiukang kawayan at ibinuhay ng bawa't isa ang kanilang mga naranasan.

laga hanggang sa ihatid pa siya sa tahanan. Ipinakilala ni Rustica sa kanyang mga magulang si Cecilio at ito naman ay nagbalita ng ilang mahahalagang bagay tungkol sa kanyang sarili.

Hindi naglipat-buwan at nagkaunawaan naman ang kanilang mga puso. Sumumpa ang binata na hindi magmamaliw sa kanyang pag-ibig at nangako naman ang dalaga na kamatayan lamang ang makahahadlang sa kanyang pag-suyo. Para silang mga kalapating masasaya na sa tuwina'y umaawit ng pag-ibig. Nagtiwala

si Rustica at naisanla ang tanging hiyas ng kanyang pagkababae, subali't nang ipagtapat niya ang kanyang malungkot na hinaharap ilang buwan ay lumipat siya ng pook, at sa nayon nga ng Bambang ipinadpad siya ng kapalaran.

Nakapagpapasalamat siya sa Diyos, sapagka't naging mabuti naman sa kanya ang mga taga-nayon, lalo na nga si aling Rosa na naging malapit sa kanilang mag-ina. Noong isang "todos los santos" ay sinaglit pa siya ni aling Rosa sa puntod na kanyang ginayakan at dinalhan siya ng

pagkain at tinulungan pa siyang mag-aayos ng mga bulaklak. Ngayon ay nangako pa sa kanya si aling Rosa na dadalawin siya bago mag-ikapito, subali't lumagpas na ang nasabing oras ay hindi pa ito dumarating. Ang datangan at alisan ng mga tao ay patuloy, datapuwa't ang mag-inang Rustica at Roberto ay matiyaga pa ring nagbabantay sa kanilang puntod.

Itinatanong ni Roberto kung sino ang taong nakabaon doon at ang sagot naman ni Rustica ay ang "ama mong lagalag", at sa dahilang hindi nalalaman ng bata kung ano ang ibig sabihin ng lagalag ay muli siyang tinanong. Ang sagot ng ina "ang lagalag ay yaong layas nang layas", kaya't kung lumaki raw si Roberto ay huwag maglalayas na katulad ng kanyang ama. Si Roberto ay biglang tumindig at sinugod ang mga kandilang luha nang luha at pinagtiyagaang tipunin sa kanyang maliliit na kamay ang nalulusaw na kandila na taglay ang masayang loob na katutubo sa mga musmos na katulad niya.

Sinundan naman ng tanaw ni Rustica ang ginagawang yaon ng kanyang anak at sumagi sa kanyang loob na para na ring ang kanyang mga luha ang tinitipon ng maliliit na daliring yaon ng kanyang walang malay na bunso. Habang siya'y matamang nagmamalas ay para siyang naalimpungan at nang ititig na mabuti ang kanyang mga mata ay dalawang anino ang kanyang nakitang lumalapit mula sa dakong ulunan ng puntod. Kinusot niya ang kanyang mga mata na taglay ang pag-aalinlangan, datapuwa't dahan-dahang lumiliwanag sa kanyang paningin, at sa tulong ng mga kandila ay napagsiya niyang ang mga yaon ay hindi mga anino kundi mga taong may laman at may buto.

Nang ilang hakbang na lamang sa puntod ang mga dumarating ay nagtindig na bigla si Rustica at humandang bumati't sumalubong, nguni't naunahan siya ng tawag ng babae na nakangiti at masayang nagsasalita.

—Rustica! —ang wika nito. —Nabalam ako nang dating sapagka't nataon sa biglang pag-uwi ng aking anak. Narito siya at ipinakilala ko sa iyo!

Ang binati ay humakbang ng tatlong hakbang na papalapit sa unang nagsalita.

—Alin Rosa! —ang kanyang wika.

Hindi sa mukha ni aling Rosa tumuon ang mapanuring mga mata ni Rustica kundi sa lalaking nasa gawing likuran nito. Sa loob pa ng ilag saglit ay nagkadamang ang kanilang mga palad at nagkatitigan silang mabuti, nguni't kapuwa sila natigilan at napadilat ang kanilang mga mata.

—Cecilio del Amor! —at napa-

Kuwento ni Pedro Reyes Villanueva

SARUNG BANGGI...

(Karugtong ng nasa pah. 9)

Lihim na nátatawá sa kanyáng sarili si Rosa, wala pa siyáng ná-kakasamang kasindungo ng lalaking ito kayá't binuo sa kanyáng sariling gawin ang makakaya upáng baguhin si Nanding.

Pagpasok na ng sasakyán sa estudyó ay lalong sumasál ang kabá ng dibdib ni Nanding at nang siyá'y pinalálagyán na ng **make-up** ay tila ba nahihirinan siyáng kung paano at nanlálamig siyáng gayon na lamang.

—Mr. Flores,—ang tawag ng mensaherong si Ben—ipinatátawag po kayo sa loob, hinihintáy po kayo ni direktor Fernandez.

At umalis na ang mensahero. Hindi málaman ni Nanding kung saán siyá susuot. Tinalun-ton niyá ang mahabang pasilyo buhat sa silid na bihisán at hustung-hustong dumárating siyá sa dulo ay nákita niyá ang isáng babaing nátsod sa hindi nákitang nakausling bato. Nagdudumali si Nanding na lumapit at tinulungan ang babaing nápalupasay sa lupa.

—Cut!—ang sigáw ng kung sino.—Ano ba ang ginágawa mo diyán?

Takáng-taká si Nanding. Tumulong na nga namán siyá'y násigawán pa.

Nádapa po ang ale, tinulungan ko lamang—ang pagmamatuwid niyá.

—Tinulungan?

Galit na galit ang direktor pagká't kung makaláng ulit na yaon na hindi makuha ng artista ang tila totohanang pagkádapa at ngayong mahusay na ay may bigla namáng sumipot at tinulungan ang babae.

—Hindi mo ba nálalalang kami'y kumukuha ng pelikula? Hindi ikáw ang dapat tumulong diyán kundi ang bidang lalaki.

Nagtáwanan ang lahat ng mga nanonood!

Hiyáng-hiya si Fernando; hindi niyá málaman kung ano ang kanyáng gágawin. Noon namá'y sa-lálabás si Rosa at nákita si Nanding.

—Nanding, ano ang ginágawa mo diyán? Sa loob kitá hinihintáy—ang waláng kamalay-malay na wika ni Rosa.

—Hindi ko náalaman ang daán —náisagot ni Fernando.

ukol kay Mameng.—Sa ganang akin ay wala pang maaaring pumantay sa kanya, kung ang pag-uusapan din lamang ay ang kahusayan sa pagganap!

Kung ang isang taga-hanga ay maaari lamang makasunod sa kinaroroonan ng kanyang hinahangaan, tiyak na balang araw, si Rosie Lorenzana man ay mapapatanyag ding gaya ni Carmen Rosales. Magpatuloy lamang sa pagpatnubay ang mabuting ang-hel na nagligtas sa kanya sa maraming kapahamakan, ay hindi ito malayong mangyari. #

—Sino ba iyán?—ang tanong ng direktor kay Rosa.

—Si Fernando Flores, siyá ang mákakatambál ko sa pelikulang "Sarung Banggi."

Niyaya na ni Rosa ang kanyáng bagong tuklás at magkahawak pa ang kamáy nang umalis upáng pumasok sa loob ng estudyó.

—Masama na namán ang tayo ni Alfonso!—ang wika ng isáng crew o manggagawa sa estudyó.

—Tayna kayo—anáng isáng bit player o gumáganáp ng ma-iikling tungkulin,—panoorin natin ang shooting ng bagong artista.

—Tayna!

Sama-sama siláng nagtungo sa loob ng estudyó upáng panoorin ang bagong artista.

Inabutan niláng nakalikmóng magkapiling sa isáng magandáng sopá si Rosa at si Fernando Flores. Nakaayos na ang mga ilaw, nakatapat na sa ulunán ng dalawang kukunan ang mike at ang hudyát na lamang ng direktor ang hinihintáy upáng simulán ang paggaláw ng kámara.

—Ready—ang sigáw ni direktor Fernandez,—motor!—dugtong pa na ang ibig sabih'y pakilusín na ang kámara.

Naging tahimik na tahimik ang lahat nang maringin nilá ang bahagyang ugong ng umiikot na ká-

LAGALAG NA...

(Karugtong ng nasa pah. 5)

pikit ang babae.

—Rustica del Pan! —puno ng pagtataka ang kanilang mga pangungusap.

mara. Kumilos ang **clapper boy** o tagakuha ng bilang ng tagpong kinukunan.

—Nagsisinungaling ka! — ang buong kabihasangang wika ni Rosa kay Nanding sa kaniláng pagsasanay,—mayroon kang ibáng inibig.

Sumagot si Nanding subali't... waláng tinig na narinig buhat sa kanyáng mga labi, inulit niyá'y ganoon din at dalá ng kabaguhá'y tumingin pa sa lente ng kámara at saka hinagud-hagod ang pinanunuyuang lalamunan.

—Cut!—ang sigáw ni direktor Fernandez.

Nagtáwanan ang lahat ng mga nanonood.

—Ano ba iyán—anáng isáng bit player.—Galing sa bundok?

Nagtáwanang lalo ang mga nakarinig; lalo namáng inalihan ng kahihiyán si Nanding at tagain man yata nang mga sandaling yao'y waláng dugong lálabás dahil sa labis na pagka-takot!

(Itútulóy)

Si aling Rosa, na nang mga sandaling yao'y si Roberto ang kinakalaro, ay madaling nakapansin sa gayong batian ng dalawa.

—At bakit, dati na ba kayong magkakilala? —ang kanyang tanong sa dalawa.

—Aling Rosa, hindi ko po aka-laing anak pala niyo si Cecilio.

—Iyan ang anak kong mawala't lumitaw. Kung minsá'y aalis na lamang at kung minsan naman ay darating na walang kaabog-abog. Akalain ko bang ngayong pang "todos los santos" makaisip umuwi, pagkatapos ng kung ilang taong paglalagalag?

—Inay —ang sambot ni Cecilio, —ipinagkaloob din sa akin ng la-ngit na masumpungan ko ang pinakaibig ko at pinakamamahal. Nakagawa ako sa kanya ng isang masakit na biro, nguni't ang magandang pagkakataong ito ang magpapatunay na siyá'y hindi ko hinangad na biruin kundi gantimpalaan at paligayahin.

—Ano ang kahulugan ng iyong mga sinasabi? —ang patakang tanong ni aling Rosa.

—Si Rustica po ang babaing aking kasintahan, at sadyang kami'y haharap sa dambana, nguni't dahil sa aking biglang pagkaka-layo, sapagka't ako'y walang karingat-dingat na ipinadala sa Mindanaw ng aking mabait na tagapamahala upang siyang mangasiwa sa isang sangay ng aming bahay-kalakal doon ay hindi na kami nagkabalitaan.

—Nguni't paano mangyayari ang iyong sinabing iyan? —ang patanong ni aling Rosa. —Nalalaman ng buong nayon na si Rustica ay matagal nang nabalo, at sa katunayan ay narito si Roberto na kanyang anak. Ang ibig mo bang sabihin ay balo na siya nang kayo'y magkagustuhan?

Hindi agad nakapagsalita si Cecilio. Pinukol niya ng tingin ang batang nasa kandugan ni aling Rosa at pagkatapos ay tinitigan ang nahahapis na mukha ni Rustica.

—Paano ngang mangyayari ang iyong mga ipinahayag? —ang patuloy ni aling Rosa nang hindi kumikibo si Cecilio. —Ang puntod na itong ginayakan na niya non pang nakaraang araw ng mga patay at mula noon ay halos dinadalaw niyá linggu-linggo, at sa mga oras na ito'y hayán at ayus na ayos, ay siyang kinahihimbangan ng kanyang unang kasintahan? Basahin mo, Cecilio, kung ano ang nakatitik sa kurus na iyang kinasasabitan ng bulaklak.

Pagkaraan ng ilang sandali ng pag-aatubili ay binasa nga ng binata ang doon ay nakatitik, at ganito ang kanyang natunghayan: "Lagalag Na Kasintahan." Pagkatapos mabasa ni Cecilio ang mga tiktik na yaon ay nakangiti siyang humarap kay Rustica at ang tanong.

(Nasa pahina 48 ang karugtong)

POMPEIA
Your Favorite
LOTION

L.T. PIVER PARIS

SOLD AT ALL LEADING DRUG STORES & BAZARS

Distributors
OCEANIC COMMERCIAL, INC.
(LEVY & BLUM)

LAGALAG NA...

(Karugtong ng nasa pahina 46)

—Maipagtatapat mo ba sa aking kung sino ang sinasabi mong "Lagalag Na Kasintahan"?

—Nakikilala mo siya —ang makiling tugon ng babae.

—At paano ko siya makikilala? Napalibing siya rito nang hindi ko nakita ni nabalitaan man lamang! —ang pagtatanggol ng binata.

—Kung nakikilala mo si Cecilio del Amor, at kung nakikilala ni Cecilio del Amor ang kanyang sarili, ay makikilala mo kung sino ang "Lagalag Na Kasintahan" na nakalibing dito!

—Ako? —nakangiting pakli ng binata. —Oh, Rustica! Diyata't inilibing mo na si Cecilio del Amor at pinanganlan mo pa siyang "Lagalag Na Kasintahan"?

—Upang alalahanin siya ng aking anak at ng aking sarili habang kami'y nabubuhay, sapagka't si Cecilio del Amor ay mahal sa aking magpakailanman!

—Inay! —ang baling ng binata sa kanyang ina na noon ay waring nagugulumihan. —Siya po ang inyong butihing manugang mula ngayon. Wala pa akong natsumpungang matintimang babang katulad niya magbuhat nang ako'y maglagalag. Inay, ang inyong apo, ang unang supling ng aming nagkalayong pagmamahalan.

—Adilos! —ang nasambit na lamang ni aling Rosa. —E, kung gayo'y apo ko pala si Roberto? Ah, kaya pala magaan ang aking dugo sa mag-inang ito! —at pinupog niya ng halik ang bata.

—Oh, malaki na pala ang aking anak! —ang sambot ng ama at humaliling humalik at bumuhay sa bata. —Roberto, ako ang iyong tatay!

—Tatay! tatay Inay, sino ang aking tatay? —ang tanong sa kanyang ina.

—Siya nga, siya ang iyong tatay! —sambot ng babae.

—Hindi ba iyan patay ang aking tatay? —ang tanong uli ni Roberto.

—Hindi na, anak. Hindi na siya patay ngayon!

Nang ibaba ni Cecilio ang maliit na si Roberto ay si Rustica naman ang kanyang linapitan.

—Sino ang nakalibing sa puntod na ito? —ang kanyang tanong.

—Ang aking lagalag na kasintahan —ang maliksing tugon ni Rustica.

—Karapat-dapat pa ba siya sa iyong pagtatangi? —at hinawakan sa kamay ang babae.

—Kailangang mangusap ang kanyang kaluluwa na ako'y hindi na niya lalayuan magpakailanman! —at yumuko si Rustica.

—Nangungusap ang kanyang kaluluwa —ang tugon ng binata at sinapo sa baba ang kanyang kasintahan.

Si Bb. Anastacia Fajardo ng Sta. Lucia, Kalumpit, Bulakán, ay nagtapós kamakailán sa De Luxe Fashion School.

ANG KAMAY NG...

(Karugtong ng nasa pah. 7)

buong katawán. Paano'y para pa niyang nakikita ang huling gabing ipinagtagpo nilá nito sa isáng "bar" nang mápansin niya ang tilamsik ng dugo sa damit nito. Si napantaha niyang di-malayong tilamsik ng dugong nagmula sa katawán ng kanyang asawang pinasláng ng kung sino, at ang kung sinong násabi'y inakala niyang si Manuel na nga, pagká't nang dumating siya ng bahay ay inabutan niyang nag-aagaw-buhay si Estrella Madrid. Nágunita rin namán nang mga sandaling yaon ni Dr. Magsalin ang tatlong larawang nákita niya sa album ni Estrella, isá sa náurang mga larawa'y ang kay Makabuhay, na naging mahigpit niyang kaagaw sa pangigingibig sa nasirang kabyák ng puso.

Muling nárinig ang tugtog ng orkesta na siyang nakagambala

—Kung gayo'y ano ang kanyang sinasabi? —ang tanong na may mga luha sa mata ng babae.

—Bukas na bukas din ay ihatid ka sa dambana at...

—Cecilio! Tinutubos mo na ba ako sa aking pagtitiliis?

—Isinusumpa kong paliligayahin ko kayong mag-iná? —at umupo silang magkapiling sa luklukang kawayan at ibinuhay ng bawat isa ang kanilang mga naranasan.

Samantala, sa tulong ng liwanag ng mga kandilang patuloy na nagsisiluha ay masaya namang nakikipaghabulan si aling Rosa sa kanyang apo at ang kanilang mga anino ay malimit na bumagtas sa ibabaw ng puntod ng "Lagalag Na Kasintahan."

WAKAS

sa masikháy na pagmumuni-muni ng nakabalát-kayong si Dr. Magsalin.

—Magsayaw tayo, Ginoong Serrano—ang wika ng nagpapanggap na Estrella Madrid, at kumawit sa bisig ng balbasing lalaki.

Pumagitna ang dalawá sa nangingislap na bulwagan. Sa himig ng isáng nakakikiliting "rhumba" ay wala siláng iniwan sa bulaklak at paruparong ipinagduruyan ng hangin. Magkatugmáng lalo ang kaniláng pagimbáy. Nagháhabuláng kasunod ng mga nota ng musika ang kaniláng mga paá.

—Kasinghusay kayo ng aking asawa kung magsayaw—ang wika ng nagkukunwaring si Estrella.—Sa tanáng buhay ko'y ngayon lamang ako nápasayaw sa isáng lalaking kasinggaan ng aking asawa kung magdalá. Si Dr. Magsalin ay isáng dalubhasang mananayaw. Siya ang nagturo sa akin ng tango at ng iba't ibáng sayaw na aking nátutuhan. Ang kanyang malaking karanasan sa mga lupaing pinagpala ng pagkakáunlad ay siyang nakatulong sa kanyá ng malaki, hindi lamang sa pangagamot kundi pati na sa sining ni Tepricore. Talagang kahawig na kahawig kayo ng aking asawa sa pagsasayaw.

—Binibiro ninyo ako—ang wika ng nakabalát-kayong si Dr. Magsalin.—Madalás kong mákitang magsayaw ang inyong asawa. Wala siyang pangalawá. Ang totoo'y sinakit kong mapag-aralan ang paraán ng kanyang pagdadalá, lalung-lalo na sa tugtog na rhumba. Nguni't... maibá nga tayo ng salitaán. Kumusta ang inyong asawa at saán siya nároroon ngayon?

—Siya'y nasa Hongkong—ang walang katul-gatol na tugon ni Marta Makairog sa lalaking noon lamang niya nákilala at ni minsan ma'y hindi pa niya nákaka-harap.

Lihim na nángiti si Dr. Medel Magsalin sa ipinakitang katalinuhan ni Marta, kayá't...

—Alám ninyo, hindi ako naniwala sa kababalaghan, ni sa milagro—ang nulas sa labi ng balbasing lalaki,—nguni't ngayong mákita ko kayo at mákausap ay naging mapaniwalain ako, at naniwalang may mga patáy nga paláng nagbábangon sa kaniláng libingan upáng muling makihalubilo sa daigdig ng mga buhay.

—Dapat ninyong málaman—ang pakli ni Marta,—na ang labis na katalinuhan ng tao sa ngayo'y kahimá-himala. Dárating ang araw na hindi lamang mga patáy ang mabubuhay ng isáng mangagamot, kundi mabubuhay nilá at mapagagaláw ang isáng eskulturang walang puso at káluluwá.

Lalo nang nagalák si Dr. Magsalin sa nakatutuwang kasagutan ng matalinong si Marta Makairog.

(Nasa pah. 50 ang karugtong)

VINO DE QUINA Y CACAO

WATSONAL

To a rich Claret wine is added the tonic qualities of Kola, Cinchona, and the Phosphates of Iron.

A TONIC WINE FOR EVERYONE

Cinch., Kola, and Cacao ss 2; Pyroph. Iron 1.5; Wine and Arom. Excip. to 100; Alcoh. n. m. t. 12%

BOTICA BOIE 95-ESCOLTA

ILANG-ILANG